

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО**

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

«СХВАЛЕНО»

на засіданні приймальної комісії
Державного університету
інфраструктури та технологій
Протокол № 5 від 31.03.2023 р.
Ректор ДУІТ

Наталія БРАЙКОВСЬКА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Київського інституту
водного транспорту імені гетьмана
Петра Конашевича-Сагайдачного
Протокол № 8 від 30.03.2023 р.
Голова вченої ради КІВТ

Олена ТИМОЩУК

ПРОГРАМА
фахового вступного іспиту для здобуття ступеня магістра
спеціальністю 052 «ПОЛІТОЛОГІЯ»
освітньо-професійної програми
«ПУБЛІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ»
на базі освітнього ступеня «БАКАЛАВР» або «МАГІСТР» (освітньо-
кваліфікаційного рівня «СПЕЦІАЛІСТ») за іншою спеціальністю

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
2. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ.....	4
3. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ.....	8
4. ПРИКЛАД ТИПОВОГО ЗАВДАННЯ.....	9
5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	9
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	9
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	11

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма фахових випробувань рівня вищої освіти – другого (освітньо-професійного) зі спеціальності 052 «Політологія» ОПП «Публічні комунікації. Публічна дипломатія» (далі – Програма) є нормативним документом Державного університету інфраструктури та технологій, який розроблено кафедрою інфраструктури та інноваційних технологій водного транспорту на основі Стандарту вищої освіти України рівня вищої освіти першого (бакалаврського), ступеня вищої освіти «бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія», затвердженого наказом МОН України № 922 від 10.07.2020 р.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України та згідно «Правил прийому на навчання до Державного університету інфраструктури та технологій для здобуття вищої освіти в 2023 році» (далі – «Правил прийому»).

Фахове вступне випробування за спеціальністю 052 «Політологія» (освітньо-професійна програма «Публічні комунікації. Публічна дипломатія») має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теоретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з базових політологічних дисциплін («Історія політичних вчень», «Порівняльна політологія», «Політична система України», «Політичні партії та партійні системи», «Суспільно-політичні рухи», «Західна політична думка», «Політична культура», «Історія української політичної думки», «Політологічна теорія держави», «Основи міжнародних відносин», «Зовнішня політика України», «Європейські студії»); визначення їхньої готовності до засвоєння відповідної освітньої програми магістерського рівня.

Зарахування до Державного університету інфраструктури та технологій (далі – ДУІТ) здійснюється за результатами вступного випробування в межах ліцензійного обсягу.

Вступники складають усне вступне випробування з фаху.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 052 «Політологія» (освітньо-професійна програма «Публічні комунікації. Публічна дипломатія») проводиться за питаннями екзаменаційного білету, номер якого абітурієнт обирає у дистанційному форматі.

Екзаменаційний білет містить три теоретичних питання.

Кількість білетів – 25.

Тривалість підготовки вступника до відповіді на питання білету – 30 хвилин.

Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти

Під час вступного випробування абітурієнт повинен виявити знання:

- ✓ закономірностей розвитку політичної теорії;
- ✓ основних тенденцій та закономірностей розвитку політичних процесів;
- ✓ теорії і методології політичної науки;
- ✓ основних етапів розвитку світової політичної думки, її основних доктрин і концепцій;
- ✓ історії політичної думки України;
- ✓ сучасного стану і перспектив розвитку політичної науки в Україні;
- ✓ основних шкіл та напрямків сучасної зарубіжної політичної науки;
- ✓ принципів і особливостей організації політичної і державної влади в Україні і в зарубіжних країнах;
- ✓ сутності та специфіки різних форм державного правління і державного устрою;
- ✓ методики проведення наукових досліджень за спеціальністю, підготовки аналітичних матеріалів;
- ✓ політичних систем світу і особливостей їх функціонування;
- ✓ політичних режимів і специфіки їх трансформації;
- ✓ сутності політичної влади та принципів її розподілу;

✓ проблем формування громадянського суспільства і правової держави у сучасній Україні.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ

Загальна теорія політики. Сутність та особливості політичної науки. Методи та функції політичної науки. Західна політична наука: основні школи та напрями. Плюралізм концепцій в українській політичній думці. Політична влада: сутність і специфіка. Функціонування політичної влади. Політичні системи і режими. Держава у політичній системі. Політичні еліти. Лідерство у політиці. Партії і партійні системи. Громадсько-політичні організації та рухи. Соціальні спільноти в політиці. Політична суб'єктність націй. Політика і армія. Релігія і політика. Політична діяльність. Політичний процес. Політичне рішення. Вибори і виборчі системи. Особа і політика. Політична свідомість. Політична культура. Політична ідеологія. Політична мораль. Засоби масової інформації у політичному житті. Політичні конфлікти і кризи. Політичні аспекти міжнародного життя. Фактор сили у міжнародних відносинах. Глобальні і регіональні проблеми сучасності. Геополітика і Україна. Політичне прогнозування. Футурологія.

Політичні системи та режими. Сутність та особливості політичних систем. Специфіка і типологія політичних режимів. Проблеми політичної модернізації політичних режимів. Роль і місце парламенту у політичних системах. Роль глави держави у політичних системах. Політичні партії в політичних системах. Основні типи державного устрою країн Західної Європи. Особливості політичної системи Сполучених Штатів Америки. Політична система Російської Федерації. Специфіка авторитарного режиму в Білорусії. Трансформація владних структур Республіки Польща. Політичні системи країн Скандинавії і Балтії. Політичні системи держав Закавказзя. Порівняльний аналіз систем Центральної Азії. Особливості політичних режимів Ірану і Туреччини. Політичні системи Ізраїлю та Палестини. Традиції і сучасність у політичній системі Японії. Кардинальні зміни політичних режимів Китаю. Політична система сучасної Індії. Політичні системи арабських країн. Політичні системи держав Африки. Політичні системи країн Латинської Америки. Політичні режими країн Південно-Східної Азії.

Історія зарубіжних політичних вчень. Предмет і методи історії політичних і правових вчень. Політична і правова думка в країнах Стародавнього світу. Основні риси політично-правової думки епохи Середньовіччя. Політично-правові ідеї епохи Відродження та Реформації. Політичні та правові вчення Нового часу. Раціоналістичне трактування політики і права в епоху європейського Просвітництва. Політичні вчення у Сполучених Штатах Америки у XVIII – XIX ст. Політичні і правові ідеї представників німецької класичної філософії. Західноєвропейські концепції політично-правового устрою у XIX ст. Політична та правова думка в Росії у XIX ст. Зарубіжна політично-правова думка першої половини XX ст. Сучасна зарубіжна політична думка.

Історія української політичної думки. Історія української політичної думки як предмет вивчення. Політична думка Київської Русі. Політична думка періоду феодальної роздробленості і занепаду Давньоруської держави. Політична думка в Галицько-Волинському князівстві. Політична думка в Україні в умовах наступу шляхетської Польщі. Роль братств у суспільно-політичному і культурному розвитку України і Білорусі останній чверті XVI – першої половини XVII століття. Іван Вишенський. Політична спрямованість діяльності і літературної творчості вчених Острозького культурно-освітнього центру. Львівський осередок – політичного і культурного життя кінця XVI початку XVII століття. Роль Київського братства і Київської колегії в піднесенні української суспільної думки XVII століття. Політичні концепції вчених Києво-Могилянської академії. Соціально-політична філософія Григорія Сковороди. Політична думка періоду Козацької революції 1648–1657 років. Українська політична думка періоду занепаду держави Гетьманщина.

Українська національна ідея в історичній літературі XVII–XVIII століть. Українська політична думка XVIII століття. Вчення українських просвітників про суспільство і державу. Українська політична думка XIX століття. Політичні концепції перебудови суспільства Т. Шевченка, М. Драгоманова, І. Франка, Л. Українки. Розвиток вітчизняних політичних концепцій періоду революцій і визвольних змагань. Народницький і соціал-демократичний напрям. Український консерватизм. Націоналістичний напрям української політичної думки. Національно-комуністичний напрям української політичної думки. Програмні документи ОУН–УПА. Дисидентський рух в історії української суспільно-політичної думки 60–80-х років XX століття. Розвиток ідей української державності в зарубіжній українській політичній думці.

Теорія та історія політичних партій і партійних систем. Громадські рухи та об'єднання. Політичні рухи, їх сутність та класифікація. Політичні організації та об'єднання. Партійні системи, їх типологія і особливості функціонування. Суспільно-політичні доктрини сучасності в контексті історичного розвитку людства. Політичні партії країн Європи. Історія становлення та розвитку українських політичних партій і суспільних рухів. Партійні системи Північної і Центральної Америки. Політичні партії країн Латинської Америки. Політичні організації країн Азії. Партії і організації країн африканського континенту. Партійні системи Індонезії, Малайзії, Філіппін, Австралії та Нової Зеландії. Соціально-економічні і політичні передумови виникнення політичних партій на Україні. Політичні партії і суспільні рухи на Україні на поч. XX ст. та в період Національно-демократичної революції 1917–1921 рр. Українські національні політичні партії в суспільно-політичному житті Західної України (1921–1939 рр.). Державне відродження України. Становлення і розвиток багатопартійної системи (1985–1992 рр.). Українські політичні партії і об'єднання на еміграції.

Політика в особах. Феномен політичного лідерства у політичному житті суспільства. Державницькі мужі Київської Русі. Князі Галицько-Волинської держави. Організатори боротьби селянських і козацьких мас XVI – початку XVII ст. Володарі гетьманської булави. Українські політичні діячі початку XX ст.

Політичні лідери XIII–XIX ст. Комуністичні вожді Росії. Фашистські тоталітарні лідери 20–30-х років XX ст. Політичні діячі початку XX ст. Політичні діячі середини XX ст. Радянські партійні лідери. Комуністичні лідери другої половини XX ст. Політичні лідери світу другої половини XX ст. Українські політичні діячі кінця XX ст.

Виборчі системи держав світу. Виборча система: сутність та значення. Еволюція виборчої системи як парадигми становлення демократичної державності. Типи виборчих систем: історія та сучасність. Різновиди основних виборчих систем. Сучасні концепції виборчих систем. Виборча кампанія та сучасні технології. Особливості проведення президентських і парламентських виборів та органів місцевого самоврядування на прикладі країн світу. Референдуми у політичному житті суспільства. Політична культура виборців та абсентеїзм.

Виборча система США. Виборча система Великобританії. Виборча система РФ. Виборча система Великобританії. Виборча система ФРН. Виборча система Італії, Франції. Виборча система України.

Методика і техніка політичних досліджень. Зміст і завдання курсу «Методика і техніка політичних досліджень». Рівні політичного знання. Методологія, методи і функції політичного дослідження. Громадська думка як об'єкт політичного аналізу. Підготовка політичного дослідження. План і програма політичного дослідження. Організація і проведення політичного дослідження.

Опитування як метод збирання політичної інформації. Інтерв'ю – метод збору політичної інформації. Анкетування як метод опитування. Телефонне і поштове опитування. Пресове і телевізійне опитування. Експертне опитування. Метод спостереження у політичному дослідженні. Метод аналізу документів. Джерела і

застосування зведених даних. Аналіз і узагальнення результатів політологічного дослідження.

Політична свідомість і культура. Сутність політичної культури, її концепції і структура. Типологія політичної культури та її функції. Політична свідомість як компонент політичної культури. Політична психологія – компонент політичної свідомості і культури. Релігійний аспект політичної культури. Політичні символи, стереотипи, міфи і ритуали в політичній культурі. Політична культура громадянськості. Політичні культури західного і східного типів. Політична культура українського народу. Руйнація політичної культури України. Політична культура незалежної України. Політична участь і політичне функціонування.

Політична соціологія. Предмет і галузь досліджень політичної соціології. Суспільство і суспільний розвиток. Громадянське суспільство. Соціально-політична структура суспільства. Структура суспільства. Нації і національна відносина. Культура і цивілізація. Людина в суспільстві. Політичне лідерство. Соціально-політичні конфлікти в суспільстві. Держава – головний політичний інститут суспільства. Політичний режим і його форми. Засоби масової інформації і політика. Політичні партії і суспільно-політичні рухи. Виборчі системи. Світове співтовариство.

Політична ідеологія. Ідеологія: поняття, сутність, типологія. Ідеологія як фундаментальна система цінностей суспільства. Лібералізм та його модифікації. Лібералізм – універсальна ідеологія сучасності. Соціалізм. Соціал-демократія. Теоретичні концепції і політична практика соціалізму. Класичний анархізм. Фундаменталізм. Анархізм, сучасні його трактування. Фашизм. Радикально-екстреміські течії фашизму. Пацифізм, «зелені», фемінізм, екуменізм як альтернативні суспільні рухи сучасності. Альтернативні суспільні рухи. Ідеологія і особливості функціонування радянського тоталітарного режиму. Національна ідея.

Етнополітика. Етнополітологія в системі наукового пізнання. Теорії походження націй. Типологія етносу. Етногенез у природничо-історичному процесі. Етнічні рухи в сучасній політиці. Етнічна карта світу. Міжетнічні конфлікти сучасності. Види етнічної дискримінації. Мовна політика і мовне будівництво. Націоналізм як ідеологія і суспільна практика. Хибна національна політика СРСР та її наслідки. Етнополітика незалежної України. Глобалізація і проблеми збереження національної дієвості. Сучасні етнічні міграційні процеси. Типологія етнодемографічної та етнокультурної політики. Етнічний неоколоніалізм у світовому інформаційному просторі.

Політичний менеджмент і маркетинг. Поняття, функції та види політичного менеджменту. Менеджмент виборчої кампанії. Менеджмент правлячої команди. Поняття, функції і види політичного маркетингу. Дослідження політичного ринку. Виборча інженерія як засіб політичної боротьби. Політичне рекламування. Технології реалізації політичної влади. Політична еліта: стан і тенденції розвитку. Політична діяльність: поняття, типологія і стилі політичної діяльності. Засоби масової інформації.

Політика і релігія. Релігія та церква як суб'єкти політики. Соціально-політичні доктрини церков. Держава і українське православ'я. Сутність комуністичного атеїзму. Релігія в Україні за тоталітарного режиму. Держава і церква: основні моделі взаємодії. Взаємовідносини держави і церкви в Україні. Роль релігійного фактора в політичному житті сучасної України. Нормативно-правова основа діяльності релігійних організацій. Міжцерковні конфлікти в Україні та політичні способи їх вирішення. Церква і вибори. Діяльність партій конфесійного спрямування в Україні. Вплив тоталітарних сект на суспільно-політичну сферу України. Вітчизняна та світова практика протидії антиконституційним діянням представників нетрадиційних та новітніх релігійних і містичних рухів. Релігійний фундаменталізм у сучасному світі: витоки і перспективи. Ісламський фактор у світовій політиці.

Політичні еліти і лідерство. Місце і роль еліт в політичному процесі. Політична суб'єктність еліт. Історичні етапи формування політичної еліти. Теоретико-методологічні

підходи до проблеми сутності політичних еліт. Аналіз феномену української радянської еліти (номенклатури). Генеза розвитку української політичної еліти. Пострадянська політична еліта в умовах трансформації політичної системи України. Проблеми формування сучасної української політичної еліти. Правляча еліта України. Феномен політичного лідерства. Технології політичного лідерства. Концепції лідерів у світовій політичній думці. Авторитарні лідери. Демократичні лідери. Жіноче політичне лідерство. Становлення політичного лідерства на регіональному рівні. Проблеми та перспективи політичного лідерства в Україні.

Паблік рилейшнз. Поняття та типи паблік рилейшнз. Політична пропаганда. Вербальні та невербальні засоби паблік рилейшнз. Комунікаційна стратегія і співпраця зі ЗМІ як основа паблік рилейшнз. Політична символіка в паблік рилейшнз. Урядові та міжнародні паблік рилейшнз. Кризові паблік рилейшнз. Виборчі паблік рилейшнз. Цивілізоване лобіювання як різновиди паблік рилейшнз.

3. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Сутність та особливості політичної науки. Методи та функції політичної науки.
2. Теорії походження держави. Поняття державної та політичної влади.
3. Сутність політичної влади та її походження.
4. Співвідношення політичної та адміністративної складових у державному управлінні.
5. Інституційний підхід до дослідження державної політики.
6. Нормативний підхід до дослідження державної політики.
7. Атрибути і характеристики державної політики.
8. Політична культура і політична соціалізація.
9. Поняття політичної партії. Типи політичних партій.
10. Критерії типологізації політичних партій. Типи політичних партій за ідеологічним критерієм.
11. Поняття та класифікації партійних систем.
12. Поняття та типи виборчих систем.
13. Особливості мажоритарної виборчої системи: переваги та недоліки.
14. Особливості пропорційної виборчої системи: переваги та недоліки.
15. Виборча система в Україні. Особливості проведення парламентських виборів та виборів до місцевих органів влади.
16. Три типи панування за М. Вебером.
17. Теорія модернізації: основні ідеї.
18. Теорії демократизації у політичній науці.
19. Явище гібридних режимів. Класифікації гібридних режимів.
20. Поняття та типи політичних режимів. Основні ознаки демократії.
21. Поняття тоталітарного політичного режиму. Типи тоталітарних режимів ХХ ст.
22. Форми державного устрою та форми державного правління.
23. Поняття та структура політичної системи.
24. Роль політичних технологій у виборчому процесі.
25. Етнічна ідентичність і її роль у політичному процесі.
26. Феномен колективної ідентичності та її роль у мобілізації суспільно-політичних рухів.
27. Порівняння системи колективної безпеки та системи колективної оборони.
28. Типи міжнародних конфліктів.
29. Принципи дотримання норм міжнародного права в міждержавних взаєминах.
30. Політична система Європейського Союзу. Повноваження основних інститутів ЄС.
31. Розподіл праці як основа існування держави в концепції Платона.
32. Три стани в ідеальній державі Платона.
33. «Правильні» та «неправильні» види державного устрою за Аристотелем.
34. Демократія за Аристотелем та її різновиди.
35. Вчення Н. Макіавеллі і макіавеллізм.
36. Проблеми рівності і власності в «Утопії» Т. Мора.
37. Т. Гоббс про природний стан людства та про природні закони.
38. Дж. Локк про природний стан та власність. Концепція поділу влади за Дж. Локком.
39. Принцип поділу влади за Ш. Л. де Монтеск'є.
40. Ж. Ж. Руссо про природний та громадянський стани.
41. Теорія суспільних класів за К. Марксом.
42. Сутність анархізму як політичного вчення.
43. Дж. С. Мілль про співвідношення влади і свободи.
44. А. Де Токвіль про головні тенденції в розвитку демократії.
45. «Політика як покликання та професія» М. Вебера.
46. Підстави поділу суспільства за Х. Ортегою-і-Гассетом.
47. Поняття відкритого та закритого суспільства.
48. Проблема історизму в політичній концепції К. Поппера.

49. Українська політична думка XIX–XX ст. ст.
50. Партійна система України: еволюція розвитку від 1990-х рр.
51. Трансформація політичного режиму в Україні від 1990-х рр.
52. Ідеології неолібералізму та неоконсерватизму: спільне та відмінне.
53. Поняття та функції громадянського суспільства.
54. Поняття політичної еліти. Теоретичні підходи в елітології.
55. Основні типи державного устрою країн Західної Європи.
56. Особливості політичних систем країн Північної Америки.
57. Політичні системи Російської Федерації та Білорусії.
58. Політичні системи держав Закавказзя.
59. Порівняльний аналіз систем Центральної Азії.
60. Особливості політичних режимів Ірану і Туреччини.
61. Політичні системи Ізраїлю та Палестини.
62. Традиції і сучасність у політичній системі Японії.
63. Кардинальні зміни політичних режимів Китаю.
64. Політична система сучасної Індії.
65. Політичні системи арабських країн.
66. Політичні системи держав Африки.
67. Політичні системи країн Латинської Америки.
68. Політичні режими країн Південно-Східної Азії.
69. Феномен політичного лідерства у політичному житті суспільства. Політичні діячі середини XX ст.
70. Політичні лідери світу другої половини XX ст. Українські політичні діячі кінця XX ст.
71. Релігія та церква як суб'єкти політики. Вітчизняна та світова практика протидії антиконституційним діям представників нетрадиційних та новітніх релігійних і містичних рухів.
72. Поняття та типи паблік рилейшнз. Політична пропаганда. Політична символіка в паблік рилейшнз.
73. Цивілізоване лобіювання як різновиди паблік рилейшнз.
74. Фактор сили у міжнародних відносинах. Геополітика і Україна.
75. Політичне прогнозування. Футурологія.

4. ПРИКЛАД ТИПОВОГО ЗАВДАННЯ

1. Поясніть сутність поняття політичної влади та її походження.
2. Назвіть основні ідеї теорій модернізації та демократичного транзиту.
3. Наведіть поняття та типи політичних режимів, основні ознаки демократії.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Використання допоміжного матеріалу:

під час проведення вступного випробування абітурієнту забороняється використовувати сторонні джерела інформації – допоміжні матеріали, мобільні пристрої, довідники та технічні засоби.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Оцінювання здійснюється за результатами відповідей на три екзаменаційних завдання.
2. Відповідь на кожне завдання білету оцінюється за 100-бальною шкалою:

Бали Ri	Критерії оцінювання відповіді на кожне завдання білету
95...100	Абітурієнт володіє глибокими і ґрунтовними знаннями в обсязі

	програми навчальної дисципліни, усвідомлено використовує їх для прийняття правильних та обґрунтованих рішень в нестандартних ситуаціях.
85...94	Абітурієнт володіє узагальненими знаннями в обсязі програми навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх для прийняття правильних рішень.
75...84	Абітурієнт самостійно і логічно відтворює матеріал, в обсязі програми навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх для прийняття правильних рішень в нестандартних ситуаціях.
65...74	Абітурієнт виявляє знання і розуміння основних теоретичних положень в обсязі програми навчальної дисципліни, обґрунтовано використовує їх для прийняття правильних рішень в стандартних ситуаціях, але має труднощі у використанні умінь у нестандартних умовах. Абітурієнт при розв'язку завдання та одержані відповіді допускає суттєві помилки.
60...64	Абітурієнт володіє базовими знаннями в обсязі програми навчальної дисципліни, що дозволяє використовувати їх для прийняття обґрунтованих рішень тільки в стандартних ситуаціях. Завдання виконано задовільно — частково наведені лише декілька кроків, окремі формули, в відповіді допущені суттєві помилки.
0	Абітурієнт не проявив базові знання в обсязі програми навчальної дисципліни, або володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні. Відповідь або відсутня, або не правильна, не відповідає змісту питання, або отримана за допомогою сторонніх джерел інформації.

3. Сумарна оцінка відповіді на екзаменаційний білет оцінюється за 100-бальною шкалою як середнє арифметичне значення балів оцінок з кожного питання, округлене до найближчого цілого:

$$R_0 = \frac{R_1 + R_2}{2} (1)$$

4. Максимальна кількість балів, які можна отримати за відповідь на екзаменаційний білет – 100 балів.

5. Перерахунок балів сумарної оцінки в підсумок додаткового вступного випробування абітурієнта, згідно критеріїв ECTS, визначається за такою шкалою:

Сума набраних балів, R0	Оцінка
95...100	A
85...94	B
75...84	C
65...74	D
60...64	E
менше 60	Fx

6. Перерахунок балів фахового вступного випробування абітурієнта в 200-бальну шкалу для формування конкурсного балу здійснюється за такою таблицею:

Таблиця відповідності оцінок PCO (60–100 балів) оцінкам ЄВІ (100–200 балів)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Аджемоглу Дарон, Робінсон Джеймс. Чому нації занепадають. К.: Наш Формат, 2016. 440 с.
1. Арендт Х. Джерела тоталітаризму. К.: Дух і літера, 2002. 539 с.
2. Бадью А. Похвала політиці. К.: Вид. А.Антоненко, 2019. 224 с.
3. Габермас Ю. Громадянство і національна ідентичність. *Умови громадянства: збірник статей / під ред. В. ван Спінбергена. К., 2005. С. 49-70.*
4. Габермас Ю. Що таке деліберативна політика? *Габермас Ю. Залучення іншого. Студії з політичної теорії. Львів: Астролябія, 2006.*
5. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: навч. посіб. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.
6. Даль Роберт А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція. Х.: Каравела, 2002. 216 с.
7. Данн В. Н. Державна політика: основи аналізу. Одеса: АО БАХВА, 2005. 468 с.
8. Дарендорф Ральф. У пошуках нового устрою: Лекції на тему політики свободи у ХХІ столітті. К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2006. 110 с.
9. Демократія. Антологія / упоряд. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2005. ХХVІІІ, 110 с.
10. Дем'янчук О. П. Державна політика і державне управління: політологічні аспекти. К.: Факт. 2008. 272 с.
11. Історія політичної думки: підруч. у 2-х т. / за заг. ред. Н.М. Хоми. Л.: «Новий Світ–2000», 2017.
12. Кін Дж. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення. К.: К.І.С.: Аналітично-дослідн. центр "АНОД", 2000. 191 с.
13. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контекст. К.: «Наш Формат», 2019. 320 с.
14. Консерватизм. Антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 1998. 820 с.
15. Кимлічка В. Лібералізм і права меншин. Харків: Центр освітніх ініціатив, 2001. 182 с.
16. Класики політичної думки (від Платона до Макса Вебера). К.: Тандем, 2002. 584 с.
17. Колбеч Г. К. Політика. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 169 с.
18. Корнхаузер В. Політика масового суспільства. *Політологічні читання. 1992. № 1. С. 151–211.*
19. Лібералізм. Антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2002. 1126 с.
20. Міл Дж. Ст. Про свободу; Роздуми про представницьке врядування; Поневолення жінок. К.: Основи, 2001. 464 с.
21. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2006. 549 с.
22. Політологія: підручник / за ред. А. Колодій. К.: Ельга-Н; Ніка Центр, 2000. 584 с.
23. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за ред. В. С. Бакирова, М. І. Сазонова. Харків: ХНУ, 2008. 576 с.
24. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. К.: Тандем, 1996. 240 с.
25. Скиба В. Й., Горбатенко В. П., Туренко В. В. Вступ до політології. К.: Основи, 1996. 718 с.
26. Шведа Ю. Теорія політичних партій і партійних систем. Львів: ЦПД, 2001.
27. Тейлор Ч. Етика автентичності. К.: Дух і Літера, 2002.
28. D'Anieri P. *International Politics: Power and Purpose in Global Affairs. Wadsworth Publishing, 2013. 544 p.*
29. Diamond L. *Thinking about Hybrid Regimes. Journal of Democracy. 2002. Vol. 13. № 2. P. 21–35.*
30. Diani M. *Towards a Network Theory of (New) Social Movements. European Journal of*

Social Theory. 2000. Vol. 4. P. 387–406.

31. Gunther R., Diamond L. Species of Political Parties: a New Typology. *Party Politics*. 2003. Vol. 9. № 2. P. 167–199.

32. Harris E. Ethnic Violence. *Nationalism: theories and cases*. Edinburgh: University of Edinburgh Press, 2014. P. 128–142.

33. Horowitz D. Comparing democratic systems. *Journal of Democracy*. 1990. Vol. 1. № 4. P. 73–79.

ДОДАТКОВА:

1. Бойко О.Д. Політичне маніпулювання: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 432 с.

2. Матвійчик А. Тенденції розвитку політичної системи сучасної України в контексті європейського досвіду. URL: http://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/matviichyk_tendentsii.pdf

3. Наїм М. Занепад влади. К.: «Форс Україна», 2018. 512 с.

4. Політика суспільних реформ: стратегія, механізми, ресурси: збірник наукових праць / за ред. О.О. Рафальського, О.М. Майбороди. К.: ІПіЕНД НАН України, 2018. 472 с.

5. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підруч.: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми. Л.: «Новий Світ-2000», 2016.

6. Політичне лідерство: навч. посіб. / авт. кол.; за заг. ред. В.А. Гошовської, Л.А. Пашко. К.: НАДУ, 2016. 300 с.

7. Політичні технології в сучасному суспільстві. URL: <http://um.co.ua/4/4-5/4-54858.html>

8. Проблеми модернізації політичних систем сучасності: монографія / за заг. ред. Л.М. Герасіної, О.Г. Данильяна. Х.: Право, 2008. 320 с.

9. Романюк А.С. Історія західних політичних вчень: Політичні доктрини ХХ – початку ХХІ ст.: навч. посіб. К.: Знання, 2011. 255 с.

10. Томахів В. Трансформація політичного режиму в незалежній Україні: загальні тенденції, особливості дефініції. *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*: щорічник: у 2-х ч. Тернопіль, 2014. Вип. 19. Ч. 1. С. 336-342.

11. Тоффлер Е. Третя хвиля. К.: Всесвіт, 2000. 480 с.

12. Тоффлер О., Тоффлер Г. Створення нової цивілізації. Політика Третьої хвилі. URL: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/toffler.htm>

13. Трансформація партійної системи: український досвід у європейському контексті / за ред. Ю. Якименка. К.: Центр Разумкова, 2017. 428 с.

14. Трансформація політичних інститутів України: проблеми теорії і практики. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2016. 440 с.

15. Фрідман М. Капіталізм і свобода. К.: «Наш Формат», 2017. 216 с.

16. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. К.: «Наш Формат», 2019. 608 с.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ

Доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри інфраструктури та інноваційних
технологій водного транспорту

Ірина ВЕРХОВЦЕВА